

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра кримінального права та кримінально-правових дисциплін**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЕКСПЕРТИЗИ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітня програма/спеціалізація – «Право»
Статус дисципліни – вибіркова
Рік набору – 2019, 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 19 с.

Розробник:

Гринько Лариса Петрівна – доцент кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми:

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Дата оновлення – 28 серпня 2020 року

(протокол № 1 засідання кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін від 28 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ І.А. Тітко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	9
5. Теми лекційних і практичних занять.....	9
5.1. Теми лекційних занять.....	9
5.2. Теми практичних занять.....	10
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання.....	11
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	17

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» підготовки магістрів зі спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Освітньо-професійна програма «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 2		Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
		семестр 3-й	семестр 3-й
Загальна кількість годин - 120		Лекції	Лекції
		18 год.	2 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6,0 самостійної роботи студента – 13,0		Практичні заняття	Практичні заняття
		22 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	114 год.
	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	

Мета навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» – здобуття необхідних теоретичних знань з організації та проведення судових експертиз, формування умінь та навичок з підготовки, призначення та проведення криміналістичної експертизи, вдосконалення механізму взаємодії слідчого та експерта у процесі розслідування злочинів.

Завдання:

– формування у студентів концептуальних знань з організації та проведення криміналістичних експертиз, що включають сучасні наукові дослідження, котрі є основою для оригінального мислення та проведення досліджень у вказаній сфері;

– набуття студентами спеціалізованих умінь/навичок розв'язання проблем, котрі виникають під час призначення та проведення криміналістичних експертиз;

– здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та низки інших навчальних дисциплін (зокрема таких як: «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Докази і доказування у кримінальному судочинстві», «Практикум із складання процесуальних документів (у кримінальному процесі)», «Теорія та практика досудового розслідування», «Юридична психологія»), й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах;

– здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо призначення та проведення криміналістичних досліджень.

Пререквізити: «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Докази і доказування у кримінальному судочинстві», «Практикум із складання процесуальних документів», «Теорія та практика досудового розслідування», «Юридична психологія».

Кореквізити: «Міжнародне право та національні правові системи».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- сформулювати поняття та зміст основних категорій судової експертизи;
- проаналізувати основні сучасні тенденції розвитку світового та вітчизняного механізму правового регулювання організації і проведення криміналістичних експертиз;
- визначити основні концептуальні положення використання спеціальних знань у діяльності по розслідуванню та попередженню злочинів;
- розширити коло знань про методику експертного дослідження;
- вивчити основні форми взаємодії слідчого та експерта при проведенні криміналістичного експертного дослідження, процесуальні права та обов'язки експерта;
- знати особливості правового регулювання порядку залучення експертів,, організацію та проведення криміналістичних експертиз у кримінальному провадженні;
- використовувати спеціальні знання у практичній діяльності з розкриття, розслідування і попередження злочинів;
- здійснювати оцінку й перевірку висновку експерта як процесуального джерела доказів;
- пояснити практику взаємодії слідчих органів з експертами при підготовці та проведенні криміналістичних експертиз.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей (ЗК):

- ЗК-1. Здатність до критичного осмислення суспільних та галузевих процесів та явищ.
- ЗК-2. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ЗК-3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.
- ЗК-4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК-5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК-6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК-7. Здатність до безперервної самоосвіти та самовдосконалення.
- ЗК-8. Здатність до інноваційної діяльності.
- ЗК-9. Здатність здійснювати дослідження.
- ЗК-11. Здатність спілкуватися на професійні теми із представниками інших професійних груп.
- ЗК-12. Здатність до міжособистісного та інтерактивного спілкування.
- ЗК-13. Уміння шукати й використовувати різні джерела інформації.
- ЗК-14. Навички роботи в комп'ютерних мережах та використання програмних засобів.

Спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК):

- СК-1. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.
- СК-2. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати належні способи і процедури їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.
- СК-3. Здатність діяти відповідно до принципів верховенства права та законності.
- СК-4. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення правових норм, а також знання практики їх застосування.
- СК-5. Поглиблене розуміння методології тлумачення та особливостей застосування інститутів публічного, приватного та кримінального права.
- СК-6. Здатність визначати факти, належні та прийнятні для юридичного аналізу ситуації.
- СК-7. Здатність критично оцінювати ефективність представництва та захисту прав та інтересів клієнтів і підвищувати рівень своєї професійної діяльності, включаючи

визначення напрямку для підвищення кваліфікації та професійного навчання впродовж життя.

СК-8. Здатність застосовувати інструменти позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК-9. Здатність застосування міждисциплінарного підходу в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК-10. Розуміння стандартів професійної незалежності та відповідальності правника та здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності.

СК-14. Здатність проведення порівняльно-правових досліджень

СК-15. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації.

СК-16. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК-17. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, включаючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та мотивованості.

СК-18. Здатність використовувати міждисциплінарні знання для вирішення правового завдання.

СК-19. Уміння розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності.

Програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН-1. Давати кваліфіковану оцінку чинного законодавства і правозастосовної практики з позицій принципів верховенства права та законності.

ПРН-4. Оцінювати правильність використання юридичної термінології і демонструвати вільне володіння юридичною технікою.

ПРН-6. Документально оформлювати прийняте рішення по юридичній справі

ПРН-7. Демонструвати здатність генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН-8. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН-10. Самостійно готувати проекти актів правозастосування у різних сферах професійної діяльності

ПРН-11. Створювати проекти нормативних правових і правозастосовних актів з урахуванням правил юридичної техніки і новітніх тенденцій вітчизняної та іноземної правотворчості.

ПРН-12. Здійснювати юридичну кваліфікацію в нестандартних ситуаціях

ПРН-13. Демонструвати основні правила і принципи створення наукових текстів професійної спрямованості.

ПРН-14. Самостійно формулювати актуальну наукову проблему і пропонувати наукові шляхи її вирішення.

ПРН-15. Використовувати в професійній діяльності основні методи наукового пізнання.

ПРН-16. Використовувати іноземні юридичні інформаційні ресурси.

ПРН-17. Здійснювати самостійне наукове дослідження з актуальної юридичної тематики із використанням сучасних наукових методів.

ПРН-18. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження.

ПРН-19. Створювати робочу групу (команду) для реалізації проекту, оптимально визначати функції окремих членів команди, створювати умови для вироблення загального командного рішення (реалізації проекту).

3.

Програма навчальної дисципліни
МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади судової експертизи

Зміст модуля

Тема 1. Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта

Поняття судової експертизи та її роль у розкритті злочинів. Правові основи для призначення та проведення судових експертиз. Система судово-експертних установ в Україні. Правовий статус судового експерта. Процесуальні права та обов'язки експерта в кримінальному провадженні.

Класифікація судових експертиз. Особливості організації і проведення повторної, додаткової, комісійної та комплексної експертиз.

Тема 2. Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному провадженні

Процесуальні та організаційні питання залучення експертів та проведення експертиз стороною обвинувачення в кримінальному провадженні. Залучення експерта стороною захисту в кримінальному провадженні. Проблема залучення експерта потерпілим у кримінальному провадженні. Залучення експерта слідчим суддею, судом. Підстави для відводу експерта, порядок його вирішення.

Вибір експертної установи або експерта. Визначення мети та обсягу дослідження. Формулювання питань експерту. Строки проведення експертиз. Випадки обов'язкового проведення експертизи в кримінальному провадженні. Примусове залучення особи для проведення судової експертизи.

Тема 3. Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи

Правові основи підготовки, призначення та проведення судових експертиз. Підготовка матеріалів для проведення судової експертизи. Поняття і види зразків для експертного дослідження.

Загальна методика експертного дослідження. Методи експертних досліджень. Висновок експерта як процесуальний засіб доказування в кримінальному провадженні. Структура та зміст висновку експерта. Наукові критерії та процесуальні особливості оцінки висновку експерта. Особливості використання висновку експерта під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження.

Тема 4. Судово-криміналістичні експертизи

Поняття криміналістичної експертизи. Значення та місце криміналістичних експертиз в системі судових експертиз. Об'єкти та завдання криміналістичних експертиз. Особливості підготовки матеріалів та призначення окремих видів криміналістичних експертиз. Класифікація криміналістичних експертиз. Підготовка матеріалів та особливості призначення окремих видів криміналістичних експертиз.

МОДУЛЬ 2. Призначення та проведення криміналістичних експертиз

Зміст модуля

Тема 5. Трасологічна експертиза

Предмет та об'єкти трасологічної експертизи. Підготовка матеріалів для провадження трасологічних експертних досліджень. Питання, що вирішуються трасологічною експертизою.

Види трасологічних експертиз (дактилоскопічна експертиза, експертиза слідів ніг людини та взуття, експертиза слідів ніг (лап) та зубів тварин експертиза слідів злочину інструментів, виробів масового виробництва, експертиза замкальних та запобіжних

(контрольних) пристроїв (засобів), експертиза слідів транспортних засобів). Особливості проведення трасо логічних експертиз.

Тема 6. Судово-балістична експертиза

Поняття, предмет та об'єкти судово-балістичного дослідження. Ідентифікаційні і діагностичні задачі, що вирішуються судово-балістичною експертизою. Підготовка об'єктів дослідження для проведення судово-балістичної експертизи. Правила поводження зі зброєю та боєприпасами. Загальна методика проведення судово-балістичної експертизи. Комплексна судово-медична та балістична експертиза.

Тема 7. Судова експертиза вибухових пристроїв

Поняття, предмет та наукові засади криміналістичної вибухотехніки. Техніко-криміналістичні прийоми, методи і засоби виявлення, фіксації, вилучення та зберігання вибухових пристроїв і речовин. Предмет, об'єкти та завдання судової експертизи вибухових речовин, пристроїв та слідів їх застосування. Підготовка матеріалів для експертного дослідження вибухових пристроїв, речовин та слідів їх застосування. Оцінка результатів криміналістичної експертизи вибухових речовин та пристроїв при розслідуванні злочинів.

Тема 8. Техніко-криміналістична експертиза документів

Техніко-криміналістичне дослідження документів: експертиза реквізитів та матеріалів документів. Об'єкти дослідження, зразки для порівняльного дослідження експертизи документів. Особливості відібрання зразків для проведення експертизи документів та вимоги, які пред'являються ним. Ідентифікаційні та діагностичні задачі, що вирішуються техніко-криміналістичною експертизою документів.

Тема 9. Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи

Судово-почеркознавча експертиза: предмет, об'єкти та завдання дослідження. Підготовка матеріалів для почеркознавчого дослідження. Види зразків для порівняльного дослідження. Вимоги, які пред'являються до об'єктів судово-почеркознавчого дослідження. Питання, що вирішуються під час проведення судово-почеркознавчої експертизи.

Особливості підготовки та призначення судово-авторознавчої експертизи. Вимоги, які ставляться до зразків. Питання, що вирішуються під час проведення судово-авторознавчої експертизи.

Тема 10. Криміналістична експертиза матеріалів, речовин та виробів

Предмет, об'єкти та завдання криміналістичної експертизи матеріалів, речовин і виробів. Види криміналістичної експертизи матеріалів, речовин і виробів (експертиза металів і сплавів; лакофарбних матеріалів і покриття; скла; паливно-мастильних матеріалів і нафтопродуктів; фармацевтичних препаратів; волокон; полімерів; наркотичних речовин). Особливості підготовки матеріалів та призначення криміналістичної експертизи матеріалів, речовин і виробів. Питання, що вирішуються криміналістичною експертизою матеріалів, речовин і виробів. Оцінка та використання результатів висновку експертизи матеріалів, речовин і виробів.

4. *Обсяг і структура навчальної дисципліни*

Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Л	ПЗ	СРС		Л	ПЗ	СРС
Модуль 1. Концептуальні засади судової експертизи								
Тема 1. Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта	15	2	2	11	15			15
Тема 2. Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному провадженні	15	2	2	11	15		1	14
Тема 3. Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи	15	2	2	11	15	1		14
Тема 4. Судово-криміналістичні експертизи	15	2	2	11	15	1	1	13
<i>Разом</i>	<i>60</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>44</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>56</i>
Модуль 2. Призначення та проведення криміналістичних експертиз								
Тема 5. Трасологічна експертиза	10	2	2	6	11		1	10
Тема 6. Судово-балістична експертиза	10	2	2	6	10			10
Тема 7. Судова експертиза вибухових пристроїв	10	2	2	6	9		1	8
Тема 8. Техніко-криміналістична експертиза документів	10	2	2	6	10			10
Тема 9. Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи	12	2	4	6	10			10
Тема 10. Криміналістична експертиза матеріалів, речовин та виробів	8		2	6	10			10
<i>Разом</i>	<i>60</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>36</i>	<i>60</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>58</i>
Усього годин / кредитів ECTS	120/3,0	18	22	80	120	2	4	114

5. *Теми лекційних і практичних занять*

5.1. *Теми лекційних занять*

Теми навчальної дисципліни	Теми лекцій	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Концептуальні засади судової експертизи			
Тема 1. Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта	Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта	2	

Тема 2. Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному провадженні	Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному провадженні	2	
Тема 3. Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи	Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи	2	1
Тема 4. Судово-криміналістичні експертизи	Судово-криміналістичні експертизи	2	1
Модуль 2. Призначення та проведення криміналістичних експертиз			
Тема 5. Трасологічна експертиза	Трасологічна експертиза	2	
Тема 6. Судово-балістична експертиза	Судово-балістична експертиза	2	
Тема 7. Судова експертиза вибухових пристроїв	Судова експертиза вибухових пристроїв	2	
Тема 8. Техніко-криміналістична експертиза документів	Техніко-криміналістична експертиза документів	2	
Тема 9. Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи	Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи	2	
УСЬОГО		18	2

5.2. Теми практичних занять

Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Концептуальні засади судової експертизи			
Тема 1. Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта	Поняття, сутність та значення судових експертиз. Правовий статус судового експерта	2	
Тема 2. Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному провадженні	Залучення експерта та проведення експертизи в кримінальному провадженні	2	1
Тема 3. Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи	Основи підготовки, призначення та проведення судової експертизи	2	
Тема 4. Судово-криміналістичні експертизи	Судово-криміналістичні експертизи	2	1
Модуль 2. Призначення та проведення криміналістичних експертиз			
Тема 5. Трасологічна експертиза	Трасологічна експертиза	2	1
Тема 6. Судово-балістична експертиза	Судово-балістична експертиза	2	

Тема 7. Судова експертиза вибухових пристроїв	Судова експертиза вибухових пристроїв	2	1
Тема 9. Техніко-криміналістична експертиза документів	Техніко-криміналістична експертиза документів	2	
Тема 8. Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи	Судово-почеркознавча і судово-авторознавча експертизи	4	
Тема 10. Криміналістична експертиза матеріалів, речовин та виробів	Криміналістична експертиза матеріалів, речовин та виробів	2	
УСЬОГО		22	4

**6. Форми педагогічного контролю,
засоби та критерії оцінювання результатів навчання**

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Криміналістичні експертизи» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 28 балів;

– протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою підсумкового контролю знань студентів із навчальної дисципліни є залік, який проводиться шляхом тестування та оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до заліку, становить 20 балів.

**Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами
контрольних заходів**

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Залік (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) та самостійної роботи.

Залік виставляється за результатами роботи на лекціях та практичних заняттях та виконання самостійної роботи. Мінімальна кількість балів для заліку дорівнює 60-ти балам.

Оцінювання протягом вивчення дисципліни здійснюється шляхом підсумовування результатів разом за 100-бальною шкалою. Завдання ПК оцінюються як підсумок

результатів оцінювання роботи студента на лекціях та практичних заняттях в діапазоні від 0 до 92 балів. Виконання самостійної роботи оцінюється від 0 до 8 балів.

Курс навчальної дисципліни поділений за окремими темами на 2 логічно завершені блоки навчального матеріалу. Загальна кількість балів за ПК складає 92 бали.

Об'єктами оцінювання знань студентів за ПК з навчальної дисципліни є успішність освоєння знань та набуття навичок за результатами практичних занять (від 0 до 88 балів, у тому числі від 0 до 28 балів за роботу на практичних заняттях та від 0 до 60 балів за результатами контрольних заходів) та систематичність і активність роботи на лекціях (від 0 до 4 балів).

Критеріями оцінювання знань за ПК є успішність освоєння знань та набуття навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність студента засвоювати категоріальний апарат, вміння орієнтуватися у змісті чинних нормативних актів, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладення учбового матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань).

Кожен логічно завершений блок навчального матеріалу за навчальною дисципліною може бути оцінений викладачем від 0 до 14 балів за результатами роботи студентів на практичних заняттях.

З метою контролю рівня знань студентів за кожним логічно завершеним блоком навчального матеріалу проводяться контрольні заходи за формою, обраною викладачем, зокрема: контрольні роботи, колоквиуми, тестування, інші види контролю. Результати цих заходів враховуються викладачем при оцінці роботи студентів на практичних заняттях (від 0 до 60 балів).

Розрахункова шкала для оцінювання роботи студентів на практичних заняттях:

кількість балів	критерії оцінювання
13-14	Систематичне відвідування практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин; відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважних причин; вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; засвоєння всього матеріалу тем змістовного модуля; повні та обґрунтовані відповіді при розв'язанні завдань (казусів); здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати акти законодавства; обізнаність із постановами та роз'ясненнями вищих судових інстанцій; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; вміння мислити абстрактно та узагальнено; здатність публічно представити матеріал.

11-12	<p>Систематичне відвідування практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин; відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважних причин; вирішення завдань до кожного практичного завдання; висока активність роботи на практичних заняттях; засвоєння всього матеріалу тем змістовного модуля; повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при розв'язанні завдань (казусів); здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати акти законодавства; обізнаність із постановами та роз'ясненнями вищих судових інстанцій; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми; здатність публічно представити матеріал.</p>
9-10	<p>Наявність пропущених практичних занять; відпрацювання тем пропущених практичних занять; вирішення завдань до кожного практичного завдання; активна робота на практичних заняттях; засвоєння основних положень тем змістовного модуля; допущення декількох незначних помилок при розв'язанні завдань (казусів); здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; уміння опрацьовувати та застосовувати акти законодавства; обізнаність із постановами та роз'ясненнями вищих судових інстанцій; здатність публічно представити матеріал.</p>
7-8	<p>Наявність пропущених практичних занять; відпрацювання тем пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань (казусів); участь у роботі на практичних заняттях; засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного модуля; неповні відповіді при розв'язанні завдань (казусів); складності при визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; певні складності при застосуванні актів законодавства; здатність публічно представити матеріал.</p>
5-6	<p>Несистематичне відвідування практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин; наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань (казусів); участь у роботі на практичних заняттях; засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного модуля; неповні відповіді, допущення помилок при розв'язанні завдань (казусів); великі складності при визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання; певні складності при застосуванні актів законодавства; невпевнені навички публічного представлення матеріалу.</p>

3-4	<p>Епізодичне відвідування практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин; наявність невідпрацьованих тем пропущених практичних занять; епізодична відсутність рішень завдань (казусів); пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з сторони викладача); наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного модуля; неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при розв'язанні завдань (казусів); невміння визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; невпевнені навички застосування актів законодавства; невпевнені навички публічного представлення матеріалу.</p>
1-2	<p>Систематичні пропуски практичних занять без поважних причин; наявність невідпрацьованих тем пропущених практичних занять; систематична відсутність рішень завдань (казусів); пасивність у роботі на практичних заняттях; відсутність знань за темами змістовного модуля; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань (казусів); нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; не достатні навички застосування актів законодавства;</p>
0	<p>Систематичні пропуски практичних занять без поважних причин; теми пропущених практичних занять не відпрацьовані; систематична відсутність рішень завдань (казусів); пасивність у роботі на практичних заняттях; відсутність знань за темами змістовного модуля; неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при розв'язанні завдань (казусів); нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання; відсутність навичок застосування актів законодавства; невміння публічно представляти матеріал.</p>

Систематичність та активність роботи на лекціях оцінюється викладачем від 0 до 4 балів виходячи з наступних критеріїв:

4 бали - у разі відвідування (відпрацьовання пропущених) студентом усіх лекцій з навчальної дисципліни протягом семестру та активної роботи на них;

0 балів – у разі наявності пропущених (невідпрацьованих пропущених) лекцій з навчальної дисципліни протягом семестру або відсутність активності в освоєнні навчального матеріалу на них.

Оцінка визначається викладачем, який веде практичні заняття, на останньому практичному занятті відповідного семестру на підставі даних журналу академічної групи та інформації, наданої лектором, та включається до оцінки за ПК поточного семестру (навчального року).

Результати оцінювання роботи студентів фіксуються у журналі обліку роботи викладача.

Підсумковий бал за результатами ПК та залік (за умови отримання студентом не менше мінімальної кількості балів для заліку) виставляються на останньому практичному занятті відповідного семестру.

До заліку допускаються студенти, які були присутніми не менш на 70 відсотках лекційних занять з навчальної дисципліни (з урахуванням відпрацьованих), виконали

самостійну роботу і набрали не менше мінімально необхідної кількості балів за результатами роботи на практичних заняттях і виконання самостійної роботи (60 балів).

Переведення оцінки за 100-бальною шкалою здійснюється відповідно до критеріїв, встановлених «Положення про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора університету від 26 червня 2015 р. № 127.

Студенти, знання яких оцінені мінімально необхідною для отримання заліку кількістю балів і вище, не мають права на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Студенти, які були відсутні на лекції або практичному занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття (незадовільну оцінку) викладачу, який веде відповідні заняття у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання занять студент зобов'язаний надати виконане завдання (вирішені задачі, конспект лекції) та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти при виконанні самостійної роботи

Виконання самостійної роботи оцінюється в діапазоні від 0 до 8 балів.

Результати самостійної роботи можуть бути представлені студентом у формі:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;
3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляду судової практики;
5. реферату за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу та додаткових джерел.

Як критерії оцінювання самостійної роботи використовуються такі показники:

- складність форми обраної студентом самостійної роботи;
- ступінь самостійності виконання роботи;
- творчий характер роботи;
- внутрішня послідовність, логічність і завершеність роботи.

Розрахункова шкала для оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти:

Бали	Критерії оцінювання
7-8	Робота має самостійний, творчий, аналітичний характер. Роботі притаманні внутрішня послідовність, логічність і завершеність, тема роботи є актуальною. Допускається наявність не більше двох неістотних змістовних або формальних недоліків.
4-6	Робота має самостійний, творчий, аналітичний характер, але: - містить протиріччя та вади аргументації; - містить хибні висновки.
1-3	Робота є описовою і не включає аналітичної складової або містить: - суттєві протиріччя та вади аргументації; - хибні та неаргументовані висновки; - протиріччя з положеннями чинного законодавства; - істотні порушення вимог, що пред'являються до оформлення відповідного виду робіт.
0	Індивідуальна робота: - не виконана; - містить плагіат або при виконанні допущено інші форми академічної недобросовісності.

Розрахункова шкала для оцінювання підсумкового контролю знань здобувача вищої освіти:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії(за кожною з оцінок)
Залік	Max 60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Здатність демонструвати чинне законодавство, а також матеріали правозастосовної практики його реалізації. 3. Здатність демонструвати знання основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Здатність демонструвати чинне законодавство, а також знайомство із матеріалами правозастосовної практики його реалізації. 3. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 4. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Наявність окремих пробілів у знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації. 3. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 4. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичній роботі.
	45	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Наявність пробілів у знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації. 3. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 4. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань до їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Наявність значних пробілів у знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації. 3. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 4. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знанні чинного законодавства, а також матеріалів правозастосовної практики його реалізації. 2. Пробіли у знанні окремих частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 3. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність знань чинного вітчизняного законодавства та значної частини теоретичного матеріалу, передбаченого

		програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
--	--	---

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 27.08.2020).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
3. Про судову експертизу. Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
4. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. Дата оновлення: 13.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

7.2. Література

Основна література

1. Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза. Курс общей теории. Москва : Норма, 2009. URL: <https://www.twirpx.com/file/2399170/>. 6 (дата звернення: 29.08.2019).
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. – Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол. В.Ю. Шепітько (голова) та ін. : Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави та права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2018. 952 с.
3. Грановский Г.Л. Основы трасологии. 2-е изд. Москва: Наука, 2006. 452 с.
4. Експертизи у судочинстві України: наук.-практ. посібник / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, І. В. Гори. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 502 с.
5. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін.; за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2017. 238 с.
6. Практическое руководство по производству судебных экспертиз для экспертов и специалистов. 2-е изд., перераб. и дополн. / под ред. Т. В. Аверьяновой В.Ф. Статкуса. Москва : Юрайт, 2017. 724 с.
7. Сегай М. Я., Стринжа В. К. Судебная экспертиза материальных следов-отображений (проблемы методологии). Киев : Ін Юре, 1997. 173 с.
8. Сучасні можливості судових експертиз / Практикум з криміналістики: навч. посібн. / за ред. В. Ю. Шепітька. Київ: Ін Юре, 2013. С. 92-106. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2414982/> (дата звернення: 29.08.2019).
9. Россинская Е.Р., Галяшина Е.И., Зинин А.М. Теория судебной экспертизы: учебник / под ред. Е.Р. Россинской. Москва : Норма, 2009. 400с.
10. Шерстюк В. М. Судово-експертна діяльність (організаційно-правові та морально-психологічні засади): монографія / за ред. В. Ю. Шепітька. Сімферополь: ООО «ДІАЙПГ», 2008. 196 с.
11. Яремчук В. О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія / за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Апостіль, 2015. 228 с.

Додаткова література

1. Галаган В. І. Процесуальний порядок і тактика одержання зразків для експертного дослідження у кримінальному судочинстві України / В. І. Галаган, О. В. Козак. – Донецьк : Промінь, 2012. – 240 с.
2. Методика експертизи об'єктів авторського права та суміжних прав (Загальна частина). – К. : Держ. наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр МВС України, 2007. – 45 с.
3. Судова балістика і судово-медичне дослідження при вогнестрільних ушкодженнях : навч. посіб. / за заг. ред.: В. І. Грязіна, А. С. Лісового. – К. : Атіка, 2012. – 216 с.
4. Тактика використання спеціальних знань у формі судової експертизи у процесі розслідування і розкриття злочинів / за заг. ред. В. О. Комахи. – Чернівці : Золоті литаври, 2004. – 339 с.
5. Щербаковський М. Г. Призначення та провадження судових експертиз / М. Г. Щербаковський. – Х. : Фактор, 2011. – 400 с.

7.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 27.08.2020).

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 27.08.2020).

Офіційний сайт Конституційного Суду України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/> (дата звернення: 27.08.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>(дата звернення: 27.08.2020).

Офіційний сайт Верховного Суду: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> (дата звернення: 27.08.2020).

Єдиний реєстр судових рішень : <http://www.reyestr.court.gov.ua>(дата звернення: 27.08.2020).

7.4.Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM). Доступ можливий у читальному залі Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Полтава, Першотравневий проспект, 5, 1-й поверх).